

Lena Embertsén
miljöskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 864
lena.embertsen@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

TILLSYNSKAMPANJ – MJUKGÖRARE I FÄRGER FÖR SCREENTRYCK PÅ TEXTIL

Redovisning av förvaltningens rapport

Förslag till beslut

- 1 Godkänna rapporten ”Tillsynskampanj – mjukgörare i färger för screentryck på textil”
- 2 Överlämna rapporten till Kemikalieinspektionen och till de verksamhetsutövare som ingått i kampanjen

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Bakgrund

Ftalater är ett samlingsnamn på ämnen som används som mjukgörare i bl.a. plastfärger för textiltryck. Mjukgörarna tillsätts i PVC-plast för att trycket inte skall bli skört och ”spricka”. Mjukgörarna är inte kemiskt bundna till plasten. I undersökningar som gjorts bl.a. av Naturskyddsföreningen har importerade tröjor med tryck visat sig innehålla ftalater. När tröjorna tvättas frigörs en del av dessa och sprids vidare till reningsverkets slam och till recipient. Spridningen sker till stor del också genom damm som uppkommer när textilier nöts. Textildammet bidrar till ftalatbelastningen i reningsverken genom damm som följer med till avloppet vid t.ex. golvtvätt.

Det är i huvudsak importerade plagg som analyserats i de undersökningar som gjorts. Även om utsläppen från de importerade textilierna med tryck utgör den största

belastningen finns anledning att kontrollera användningen av dessa kemikalier i de verksamheter som trycker på textilier i staden.

I Stockholm finns 13 tryckerier som trycker på textilier. Miljöförvaltningen har under april och maj 2009 besökt dessa verksamheter. De företag som besökts är alla mindre företag som inte är anmälningspliktiga.

Syftet med kampanjen har i första hand varit att kontrollera användningen av mjukgörare i textiltryckfärgerna och samtidigt informera verksamheterna om de ämnen som finns upptagna på den sk kandidatförteckningen och som ska fasas ut. De tre mjukgörare finns upptagna där är DEHP (2-etylhexylftalat), DBP (Dibutylftalat) och BBP (Bensylbutylftalat). Dessa tre omfattas av begränsningar vad gäller användningen i leksaker och barnartiklar. Ytterligare tre ftalater är förbjudna i leksaker för barn under tre år. Det finns i dag dock inget förbud att använda dessa mjukgörare i tryckfärger. Dietylhexylftalat (DEHP) regleras också i miljölagstiftning, via vattendirektivet (EU-direktiv 2000/60/EU).

Vi har också velat ta reda på om leverantörerna kan erbjuda miljövänligare alternativ och i vilken utsträckning tryckerierna bytt till dessa.

Tillsynskampanjen ingår som en del i ett textilprojekt i samarbete mellan Stockholm, Göteborg och Malmö. I detta projekt ingår också att undersöka detaljhandelns kännedom om vilka skadliga kemikalier de textilier som de säljer innehåller. Detta kommer att redovisas i en annan rapport senare i år.

Resultat

Resultatet av genomgången visar att de flesta tryckerier fortfarande använder färger som innehåller ftalater. De färger som idag är de vanligast förekommande är PVC-baserade och innehåller ftalaterna BBP och DNIP. DNIP har hittills använts som alternativ till de tre farligaste ftalaterna men också denna kemikalie har egenskaper som innebär att den inte kan anses utgöra ett bra alternativ.

Leverantörerna kan dock tillhandahålla färger utan ftalater och det senaste året har de noterat en markant ökad efterfrågan. Vi kunde konstatera att flera företag också påbörjat ett utbyte till dessa färger. Bis (2-ethylhexyl) maleate är en kemikalie som en del leverantörer verkar använda som ersättare till ftalaterna.

Det är ännu relativt få av tryckeriernas kunder som frågar om kemikalieinnehållet i färgerna. En viss ökning har dock märkts. Ett stort ansvar ligger på leverantörerna då de flesta tryckerierna inte frågar specifikt om ftalatinnehåll i färgerna utan litar på att leverantörerna inte använder farliga kemikalier i färgerna

Slut

Bilaga

Bilaga 1 Rapporten ”Tillsynskampanj – Mjukgörare i färger för screentryck på textilier”